

A SOLTVADKERTI EVANGÉLIKUS EGYHÁZI ÓVODA NÉMET NYELVI PROGRAMJA

(NEMZETI KISEBBSÉGI NYELVOKTATÓI PROGRAM)

AMIT AZ IDEGEN NYELV OKTATÁSÁRÓL TUDNI KELL

Aki arra vállalkozik, hogy kicsi gyermekeket vezessen be valamelyik idegen nyelv világába, örömteli, ám nehéz és felelősségteljes munkába kezd. Jól kell ismernie a gyermekek belső világát, rendelkeznie kell jó kapcsolatteremtő képességgel, hogy eredményes munkát végezhesen. Akkor tekinthetjük eredményesnek munkánkat, ha nem csupán néhány dal, vagy versike megtanítását tűzzük ki célul – bár rendkívül fontosak ezek a kis műalkotások, a kicsinyek nyelvtanításában-, hanem azt, hogy folyamatos és következetes tanítás nyomán reagáljon a gyerek az idegen nyelvű megszólításokra, képes legyen arra, hogy maga is kezdeményezzen az adott nyelven.

Nem mindegy, hogy mit tanítunk, hogyan és mikor!

A kétnyelvű csoportban a gyermek alapvető szükségleteit, különösen a hovatartozás és a szeretet szükségletét kell kielégíteni. Figyelemmel kísérjük a gyermekeket, a biztonság és védettség érzését nyújtjuk nekik.

Az óvónő feladata, hogy a gyermekkel szoros, közvetlen, érzelemmel teli kapcsolatot építsen ki, a gyermek biztonságérzésének erősítésével.

További fontos feladatai közé tartozik az egyértelmű, kifejező mimika és gesztus, valamint a megfelelő magatartás, amelyekkel tökéletessé és szemléletessé teszi a beszédhelyzetet.

Az óvodások nyelvelsajátítása sikeres lesz, ha biztosítjuk a gyermeknek a válaszoló és a beszélő szerepét. Az óvónő és a gyermek közötti interakció, a szerepcseré játékok nagyon kedveltek és erősítik a válaszadási készséget.

A sikeres nyelvi nevelés megköveteli ezen kívül az alkotó beszédet és a beszédképesség kialakítását. A gyermek passzív szókincse nagyobb, mint az aktív.

A nyelvi nevelésben alapelv, hogy a gyermeket anyanyelvén neveljük. Azon a nyelven, amit megért és amint nehézség nélkül tud kommunikálni.

Azok a gyerekek, akiknek az anyanyelve magyar, azok ezen a nyelven nevelődnek és beszélnek. Ez mellett tanév elejétől kezdve nyelvi gyakorlatok vannak bevezetve, melyeket rendszeresen és naponta használunk. Ez a gyakorlás és ismétlés erősíti a gyermek biztonságérzetét és a nyelvelsajátítás eredményéhez vezet.

Az óvónő feladata, hogy a nyelvet a szituációnak megfelelően váltsa, a nyelv használata világos és érthető legyen, hogy a nyelvváltás ne okozzon zavart.

A nyelvi nevelés egyik legfontosabb feladata, hogy a nemzetiségi hagyományokat, szokásokat, kulturális értékeket ápolja. A megfelelő népi kincs közvetítése erősíti a gyermek pozitív identitását és együvé tartozás érzését. A népköltészet által pozitív beállítódást nyerünk a nyelvhez.

A kétnyelvű csoportban teremtsük meg azt a tanulási légkört, amelyben

- spontán, utánzásos tanulás valósul meg, a játéktevékenységek segítségével
- a német nyelvet a szituáció és cselekvésorientált tanulás útján közvetítjük
- a megértést, sokféle kezdeményezés és foglalkozás segíti elő
- a német nyelvet az óvodai élet mindennapjaiban alkalmazzuk.

A nyelv jellemzőit versekkel, dalokkal, lehet leginkább érzékeltetni. A gyermekek a nyelv zenéjét, intonációját, tökéletesen képesek felfogni. Örömeiket lelik abban, hogy számukra új, szokatlan hangokat, szavakat,

mondatokat utánoznak. Sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása. Artikulációs bázisuk igen gazdag, ezért a helyes kiejtés könnyen rögzül. Egy 4 – 5 éves gyerek már egész verseket képes megtanulni. Észrevehetően a ritmus ragadja meg, az vezeti, de szerepet kap érdeklődése felkeltésében a rím játékosága is. Bár a tartalmi elemekre is figyel, érzelmeit nem elsősorban a tartalom váltja ki, hanem a zeneiség, a ritmus.

Ritmus és mozgás szorosan kapcsolódnak egymáshoz. A gyerekeknek a mozgáséletelemük,- mondjuk sokszor. A gyerek mozgásos átélésében igen fontos a ritmus, a mozgás segítségével érti meg helyzetét.

Az óvodás korú és kisiskolás gyerekek igen fogékonyak mindenre, így a nyelvre is. A nyelv bevezetésekor el kell érünk, hogy figyelmüket felkeltsük és a későbbiekben meg is tartsuk azt.

Építünk a gyerekek élénk fantáziájára és érzelemgazdagságára. Mivel minden körülöttük zajló eseményt rendkívüli intenzitással élnek át, ezt a nyelv rögzítéséhez felhasználhatjuk. A gyerekek emlékezete, ebben a korban tartós, hisz agyuk önkéntelenül tárolja azokat az ismereteket, amelyek felkeltették érdeklődésüket és érzelmileg hatottak rájuk. A nyelvtanítás módszerének alapja a szemléltetés. Ez lehet maga a tárgy, amit kezébe foghat a gyerek, lehet maga a cselekvés, a mit ő maga elvégez, a lehetnek különböző szituációk vagy képek, amelyek segítségével felidézhetők a már hallott élmények, működhet gazdag fantáziájuk.

Az idegen nyelv oktatása 3 – 8 éves gyerekeknél kizárólag a játékon alapulhat! A gyerekek játékait, élethelyzeteit lehet és kell felhasználnunk és sajátos módon irányítanunk célunk elérése érdekében.

Gyakorló játékok – a bábozás, autózás, állatfigurákkal való manipulálás mind alkalmat teremt a cselekvések, tárgyhoz kapcsolt mondanivalók állandó ismétlésére.

A gyermekdalok a nyelv természetes ritmikáját követő, jó hanglejtéssel előadott szövegek. A gyermekeket a hallott szöveg formai jegyei ragadják meg elsősorban, a szavak ritmusa, hangzása, a bennük rejlő zeneiség. A ritmikus széphanzású szavak ismétlése a gyermek beszédtanulását szolgálja, sőt élvezetet nyújt számára akkor is, ha értelmét nem ismeri. Gyakoriak a játékos szóképzések is. Megengedjük azt is, hogy a gyerekek idegen nyelven is próbáljanak új, játékos hangzású szavakat alkotni.

A német gyerekdalok szövege eltér a magyartól. A magyar népzene, gyermekdalaink által megszokott dallami sajátosságok megnehezítik más népek zenéjének befogadását. A mondókák, versek tanításakor elmondjuk, hogy miről szól. Ha minden gyerek figyel, akkor bemutatjuk a dalt hibátlanul, szépen, átéléssel (vagy elmondjuk a versikét).

Először elénekeljük az első sort, majd a gyerekek megismétlik és utána az első sort megismételve bemutatjuk a második sort is, azt is megismétlik a gyerekek, és így tovább a többit is. Ha már legalább kétszer – háromszor elénekelgettük a teljes dalt, kérhetünk egy önként jelentkezőt, aki egyedül bemutatja a frissen tanult dalt, verset.

Segíti a memorizálást, ha a gyerekek rögtön mozgással kísérik azt, amit énekelnek, szavalnak. Ez inkább csak a helyben végezhető mozgásokra vonatkozik, mert féltő, hogyha helyváltoztatással jár, akkor nem figyel eléggé a mondanivalóra, csak a játékon jár az esze.

Amiről mesélünk, énekelünk, alkalmanként le is rajzolhatjuk így jobban megjegyzik a gyerekek, miről beszélgettünk aznap, s otthon könnyebben el tudják mesélni a szülőknek. Haza is vihetik rajzaikat. Minden

nagyobb, összefüggő témáról rajzot készítettünk így az évszakokról, a házról, a családról is.

Szólnunk kell a mesék szerepéről a nyelvtanításban. Nem kétséges, hogy helyet kell kapnia mindennapjainkban a meséknek is, hisz a mese iránti igény életkori sajátosság. A mesék fejlesztik a gyerekek szövegértő képességét, beszédképességét, kifejezőképességét.

A mesékben lévő ismétlődések, ismerős helyzetek visszatérése az öröm forrása, valamint fokozza a gyermekek biztonságérzetét a világban. A mesékben nyelvileg egyszerűen kell a mondatokat megfogalmazni.

Meggyőződésünk, hogy az a gyerek, aki a tanév folyamán állandóan vagy igen gyakran hallja a magyarul elhangzó kérések, utasítások után ugyanazt németül, megérti, s előbb – utóbb megjegyzi, később a magyar nyelvtől függetlenül is reagál rá. Ha sokat betegeskedik, sokat hiányzik a közösségből, akkor sem marad el társaitól, hiszen ezek a kifejezések állandóan ismétlődnek. Óvodás korban célszerű megvárni amíg a gyerek otthon magától kezd németül énekelni, szavakat mondogatni, s a szülőknek csupán figyelemmel kell kísérniük ezt a folyamatot, s ha esetleg hibát ejt javítani azt.

Végül gondoljunk arra, hogy magyar gyerekekkel, magyar anyanyelvi környezetben, a magyar nyelv elsődlegességét hangsúlyozva kell megtalálnunk a helyes arányt anyanyelvi és idegen nyelvi foglalkozások között, a gyerekek minél egészségesebb személyiségfejlődése, beszédfejlődése érdekében.

ÓVODATÖRTÉNET

Az óvoda épülete a fordulat évében került vissza állami tulajdonból, az Evangélikus Egyházhoz, - igen romos állapotban. Egyházunk lelkésze, Káposzta Lajos Esperes Úr volt az, aki fel merete vállalni ezt az feladatot, hogy a rendszerváltás előtt elsőként indítson el óvodai képzést az Evangélikus Egyház szervezésében. Az óvoda indításának gondolatától a működési engedély megszerzéséig és az óvoda megnyitásáig Esperes Úr áldozatos munkáján kívül még sokak lelkes munkájára, támogatására volt szükség.

Mivel, Soltvadkert őslakossága német (würtembergi sváb) származású, ezért fontosnak tartottuk a keresztyén hitre való nevelés mellett a német nyelvvel való játékos ismerkedést már óvodás korban elkezdni. A játékos nyelvoktatás mellett célunk a **hagyományőrzés** illetve a kisebbségi kultúra átörökítése.

Kezdetben ehhez a pedagógiai munkához német nyelvterületről kaptunk segítséget, **Linda Schumacher** személyében, aki Röthenberg városából érkezett.

Népszerűségét keresztyén személyiségének és gyermekek iránti korlátlan szeretetének köszönhette, mindezek mellett óvodásaink családjával is jó kapcsolatot ápolt.

Az óvoda megnyitását követő hónapban már munkatársként köszönthettük óvodánkban és további egy éven keresztül segítette az óvodában folyó német nyelvi nevelést, így óvodás gyermekeink anyanyelvi szinten sajátíthatták el a német nyelv és kultúra alapjait.

A későbbiekben, testvérvárosunk Bodelshausen egyik evangélikus óvodájának óvodapedagógusát, **Tanja Priestert** fogadtuk intézményünkben, aki néhány hónapot töltött közöttünk. Munkájának köszönhetően a német kultúra és hagyományőrzés rejtelseibe is bepillantást nyerhettek óvodás gyermekeink.

Kapcsolatban vagyunk a Bajorországi Evangélikus Egyház oktatási intézményeivel. Így a rendszeres hospitálások alkalmával ismerkedhetünk az új német óvodapedagógiai alapelvekkel és módszerekkel. Éveken át **Sabine Wiegmann** töltötte be a 14 Magyarországi Evangélikus Egyházi Óvoda koordinátori szerepét.

Több óvónőnk vett már részt németországi továbbképzéseken. Helyi adottságainknak megfelelően néhány ottani pedagógiai elvet mi is beépítettünk módszereinkbe.

Jelenleg két német nyelvet oktató óvónő végzi a német nyelvi nevelést, illetve a kisebbségi kultúra átörökítését.

NEVELÉSI KONCEPCIÓNK

Programunk alappillére kettős: a gyermeki érzelmekre építve megalapozza a nyelvhez, az ősi nép kultúrájához való kötődést és hangsúlyozza a gyermek kreatív, alkotó tevékenységét, az érzelmeknek – mint fejlődés lélektani tanulmányaink és gyakorlati tapasztalataink alapján tudjuk – rendkívüli jelentősége van az óvodás gyermek életében. Az életkori sajátosságokat olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk befolyásolni, melynek hatására a gyermek érzelme differenciálódhat, megnővekedhet az érzelmi állapot tartóssága, csökkenhet a gyermek érzelmi stabilitása.

A program másik alappillére a tevékeny óvodai élet megteremtése, melyben hangsúlyt kap a kreatív gondolkodási irány megerősítése.

A program alapelve:

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag nemzetiségi óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy
- gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges, öntudatot kibontakozási és önmegvalósulási lehetőséget ad a gyermeknek, a nemzeti, kisebbségi identitás megerősítésével.

Kiindulási pontok:

- Minden gyermek a saját képességszereinek figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.
- Multikulturális környezetben nevelődik, a gyermeket fejlesztik a társkapcsolatok és hatással van rá az óvoda összes dolgozója. A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet és azt, hogy **„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”**
- Minden gyermek ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen minden lelki feszültség nélkül.

Programunk alapelveit a következőképpen tudjuk összegezni:

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt kisebbségi kulturális értékek megerősítésével megkapja kialakul az óvodás tartása

önálló, nyugodt és kiegyensúlyozott gyermekké válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni, és kialakul, illetve erősödik az identitása.

Programunk befogad mindent, ami a többségi és kisebbségi értékek „csak tiszta forrásából” fakad, és nem idegen az óvodás életkortól, hogy a gyermekek a művészet sokszínű hatásával éljék át a vissza nem térő óvodás éveiket.

Együtműködés a családdal

Az együtműködés a szülők és az óvónők közös célja, mely a gyermek érdekében történik. A szülők különféle elvárásokat támasztanak az óvodával és az óvónókkal szemben, érdekük fűződik az együtműködéshez és lehetőségük is van erre. Az együtműködés elengedhetetlen a gyermek érdekében. A gyermek nevelési joga kizárólag a szülőké. Az óvónő kiegészíti a családi nevelést, megfigyeli a gyermek fejlettségi állapotát. Fontos, hogy viselkedése és személyiségének megnyilvánulása tudatos legyen és a nevelési elképzelései a szülők elvárásaival megegyezzenek. Az óvónőnek törekednie kell arra, hogy a szülőkkel közös nevezőre jusson az elképzeléseik megvalósításában.

Az együtműködés lehetőségei:

Évente háromszor szervezünk *szülői szeminárium*, ahol a nyelvi nevelés célját és feladatait beszéljük meg, év végén pedig beszámolunk az eredményekről.

Óvodalátogatás a szülők kívánsága szerinti időpontban, vagy az óvónő meghívására. Ezeken a „nyílt napokon” lehetőség van a nyelvi nevelés gyakorlati bemutatására.

Ünnepek, játékdélutánok lebonyolítása. Az előkészítő szakaszban, különösen a hagyományok ápolásában a szülőkkel közösen tervezzük meg a teendőket (Márton – nap, Advent, karácsony, évvárók, német táborok).

A nyelvi neveléssel kapcsolatban az óvónőnek feladata a szülők tájékoztatása arról, hogy a nevelés és képzés során melyik nyelvtanítási modellt alkalmazza, és milyen együttműködést javasol a nyelvtanulásban.

Mivel az iskolában is német nemzetiségi oktatás folyik, a szülők megkeresésére javaslatot teszünk arra, hogy ajánljuk-e az adott gyermek nemzetiségi osztályba való beíratását, vagy sem. Az óvodai szereplés alapján képet kapunk a gyermekekről, milyen teljesítmény várható el az adott gyermektől, a mindennapi nyelvórákon való részvétel megterhelő iskolai tanrendjében.

HAGYOMÁNYŐRZÉS, KISEBBSÉGI KULTÚRA ÁTÖRÖKÍTÉSE

A nemzetiségi oktatás és nevelés sajátos célja, hogy nevelje a gyermekeket nemzetiségi kultúrájuk szeretetére és megbecsülésére, mélyítse el a német nyelvhez és kultúrához való ragaszkodásukat, az iskolai tanuláshoz nyújtson korszerű idegen nyelvi alapműveltséget.

Programunk a hagyományőrzést - a többségi és kisebbségi népi kultúra ápolását - feladatának tekinti. A gyermekek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyet a környezet megőrzött, vagy az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Az óvodába lépéstől kezdve megteremtjük azt a miliőt, amelyben jelen van a hagyományápolás. A gyermekeket a foglalkozások keretein belül különféle tárgyi emlékekkel ismertetjük meg. Ismerjék meg az adott nemzetiség jellegzetes ruhadarabjait, alkalmanként használhassák fel játékaikban (kötény, kalap, bőrszoknya stb.). Így a modern világgal ötvöződve tovább él a nemzetiségi gyökér, s a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékét. A hagyományőrzést úgy tudjuk megvalósítani, ha ragaszkodunk nemzetiségi értékeinkhez. Tudjuk a népszokások eredetét, ismerjük azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Ismerünk számos népi játékot,

népmesét, népdalt. Nagyon fontos, hogy nemzetiségünk hagyománya szerint tervezzük meg feladatainkat. A hagyomány úgy marad fenn, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra hagyományozódik.

ÜNNEPEINK

Óvodánkban a következő ünnepek váltak hagyománnyá, amely alkalmakon óvodás gyermekeink anyanyelvükön és a kisebbség nyelvén is megnyilvánulnak.

- Tanévnyitó ünnepség:

Szeptember második vasárnapján szülők és gyermekek együtt készülnek fel az új tanévre.

- Avató - befogadó ünnepség:

Az új gyermekek felvétele és az emléklapok átadása gyermek istentisztelet keretében történik, ahol a gyermekek rövid műsorral szolgálnak, majd az óvodában szeretetvendégséggel zárjuk e jeles napot. Itt öltik fel először magukra Luther rózsával ellátott kis uniformisaikat.

- Mihály - nap (szept. 29.)

A gyermekek Mihály napján megfigyelik a felnőttek betakarító munkáját, őszi tevékenységét. Tapasztalják a természet változását, az avarban játszás érdekességét. A termésekből különböző eszközöket, bábokat készítünk, melyeket a csoportszoba díszítésére használunk. E hagyomány őrzésére a soltvadkerti Szüreti Fesztivál ad alkalmat.

- Mindszent:

A gyermekek mécses készítésével emlékeznek azokra a szeretteikre, akik már nincsenek közöttünk.

- Advent:

A négy adventi vasárnapon a négy óvodai csoport kis műsorral készül, amit a gyermek istentiszteleten adnak elő (ének, vers, bábjelenet). Az adventváró „kiscsizmák” minden napra rejtegetnek a gyermekeknek apró meglepetést karácsonyig.

- Mikulás (dec. 6.):

Miklós püspök történetének megismertetésén keresztül énekek és versek – magyar – német nyelvű – tanulásával készülünk fel a megrendezendő ünnepségre.

- Luca nap (dec. 13.)

A tapasztaltabb óvodások segítenek az adventi naptár és a koszorú elkészítésében. Naponta megnézik mi a feladatuk az adventi naptár szerint. Borbála napon (dec. 4.) a cseresznye ágat vízbe teszik, Luca – búzát ültetnek, almát fényesítenek, mézeskalácsot sütnek. Az ablakban elhelyezett adventi gyertyasor is már a közelgő ünnepet jelzik.

- Karácsony:

A Találkozás Házában megszervezett ünnepség keretében emlékezünk meg Jézus Krisztus születéséről, melybe a szülőket és hozzátartozóikat is bevonjuk. A szeretet ünnepére a gyerekek ajándékot készítenek szüleiknek. Fenyőből asztaldíszeket barkácsolnak, megismerik az ünnepi étkezési szokásokat: tököt sütnek, almát gerezdelnek, diót törnek. Szüleik megvendégelésére mézeskalácsot gyúrnak. Minden gyermek az általa készített díszekkel díszíti fel a csoportszobája

karácsonyfáját. Óvodásaink a hittanos gyermekeknek rendezett karácsonyi ünnepségre is meghívást kapnak.

- Vízkereszt:

Vízkereszt ünnepén gyermekeinkkel istentiszteleten veszünk részt, ahol óvodás gyermekink szintén kis műsorral szolgálnak.

- Farsang: (vízkeresztől hamvazószerdáig) télbúcsúztató népszokás:

A legkisebb óvodások egyszerű technikával papír állarcot készítenek és ha kedvük van, jelmezbe öltözködnek. A farsangi mulatságon a nagyobb gyermekek és a felnőttek táncos mozdulatait utánozzák. A nagyobb óvodások farsangi jelmezt készítenek, az ünnephez kapcsolódó verset, mondókát, dalt énekelnek. A csoportszobát és az óvoda folyosóját feldíszítik, átrendezik. Az óvodában sütött farsangi fánk a nap csúcspontja, mellyel a szülőket és a hozzánk betérő vendégeket is megkínáljuk.

- Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap):

A gyermekekkel ismertetjük a húsvéti történetet a Biblián keresztül. Húsvét alkalmából kirándulást szervezünk a természetbe, ahol a gyerekek megkeresik az elrejtett ajándékokat. Ismét ajándékot készítünk a szülőknek (tojásfestés, batikolás stb.). A gyermekek a csoportszobájukat az általuk készített munkáikkal ízlésesen feldíszítik. A locsolkodáshoz, komáláshoz, komatál küldéshez mondókát, rigmusokat tanulnak. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvoda összes felnőttjét, a lányok pedig tojással köszönik meg a fiúk figyelmességét.

- Anyák napja:

Csoportonként készülünk énekekkel, versekkel, saját készítésű ajándékkal az Édesanyák felköszöntésére. Istentisztelet keretében kerül sor minderre.

- Évzáró ünnepség:

Az év során tanult magyar és német versek, dalok felelevenítésével készülünk erre az alkalomra. Az ünnepségre minden családtagot meghívunk, ahol ünnepélyesen búcsúztatjuk az iskolába menő gyermekeket. A templom harangjának hívó szavára bevonulunk a gyerekekkel – vállukon kis tarisznyával – a padokba beülve imádkozunk német és magyar nyelven még egyszer együtt.

- Egyéb ünnepeink:

Idősek Világnapja, Reformáció Ünnepek, Lelkésztalálkozók , Szüreti Fesztivál, Blickpunkt Kiállítás – ezeken az alkalmakon óvodásaink magyar és német nyelven is megszólalnak imádságokon, verseken, énekeken keresztül.

A KIS- ÉS KÖZÉPSŐ CSOPORTRA JELLEMZŐ NYELVI TAPASZTALATOK

Cél, hogy a gyerekek örömmel vegyenek részt a kezdeményezéseken, érdeklődésüket és figyelmüket felkeltsük a német nyelvre jellemző fonetikai sajátosságokra.

Feladat: olyan szituáció megteremtése, melyben a gyermekek kíváncsiságára és játékosságára építve tudjuk elképzeléseinket megvalósítani. Az anyag feldolgozása során különböző módszereket

alkalmazunk. Mivel a módszerek megválasztása az óvónő feladata, ezért az óvónői tudatosságnak itt is érvényesülni kell.

A német nyelv megismertetésénél is azok a szempontok határozzák meg a módszereket, amelyeket a magyar nyelvi foglalkozások feldolgozásakor alkalmazunk.

A megvalósítás módja kötetlen formában történik, fontos eleme az egynyelvű foglalkozásvezetés. Annak érdekében, hogy a gyerekek napról napra értsenek a német nyelvi gyakorlatokból egy egységes jelzésrendszer (metakommunikáció) kialakítására van szükség. Minden németül elhangzó utasítást, szakkifejezést – miután ez mindig cselekvéssel párosul – mutogatással kíséri az óvónő. Ebből alakul ki később a gyerekek passzív szókészlete, vagyis már érteni fogják a gyakorlatok elvégzéséhez szükséges utasításokat mutogatás nélkül is.

Az óvónő módszerei a célok és feladatok megvalósítása érdekében:

- Élményszerű anyag birtokába juttatni a gyermekeket. E módszer megvalósításában mindig az adott témakörhöz kapcsolódó kesztyűbábokat használjuk motivációként. A báb megjelenése egy újfajta játékhelyzetet jelent a gyermekek számára. Azt tapasztalják, hogy a báb másként beszél, érdekes játékokat kínál nekik.

- Annak érdekében, hogy a gyermeke helyes fonetikai, nyelvtani beszédre tegyenek szert, az óvodapedagógusnak alapos nyelvtudással kell rendelkeznie.
- A gyermekek szókincsének bővítéséhez a szóanyagot a közvetlen környezetükből merítjük. Ehhez nyújtanak segítséget a versek, mondókák, dalok, dalos játékok, mesék.
- A feldolgozás hatékonysága érdekében minél több szemléltető eszközt (képeskönyv, síkbáb, kártya, kép stb.) használunk.

A tervezés:

Célszerű párhuzamosan haladni a Helyi Óvodai Nevelés Programja által kijelölt anyaggal. Ez még ugyan középső csoportban (különösen az első félévben) nehezebb, mert az alapszókincs kialakítása időt vesz igénybe.

Második félévben már jobban összekapcsolható a német és magyar ütemterv anyaga. Vigyázni kell az irodalmi és zenei anyag kiválasztásánál, mert az, sajátosságából adódóan – rím, hangterjedelem, ritmus – eltér a magyartól.

Az általunk összegyűjtött anyag tapasztalataink szerint elsajátítható, ezt mindenki saját egyéniségének, csoportja szintjének ismeretében tudja alkalmazni.

A havi ütemtervben előforduló igék, főnevek, melléknevek stb. az adott témakörhöz kapcsolódnak. Ez azt jelenti, hogy a környezetismereti anyaghoz választunk éneket, mondókát, verset, játékot, ügyelve arra, hogy az egy hétre tervezett szóanyag mindegyikben szerepeljen.

ÉVES ÜTEMTERV – KIS- ÉS KÖZÉPSŐ CSOPORT

Szeptember

Feladat:

- Köszönési formák elsajátítása és azok megfelelő használata
- Bemutató

Dalok:

- Ringel, Ringel ...
- Guten Tag, Guten Tag ...
- Bruder Jakob...

Versek, mondókák:

- Auf dem Berg ...

Október:

Feladat:

- Gyümölcsök megismerése: die Banane, die Pflaume, die Zitrone, die Birne, die Kirsche, die Traube
- Színek megismerése: blau, rot, gelb, grün

Dalok:

- Ich habe eine Banane..
- Grün ja grün sind...

Versek, mondókák:

- Blau ist die Pflaume...
- Sieben Kinder warten...

November:

Feladat:

- Háziállataink: der Vogel, der Hund, die Katze, die Maus, der Hase, der Hahn, die Ente, der Esel

Dalos játékok:

- Häslein in der Grube..
- Alle meine Entchen...

Vers:

- Teddy, Teddy

December:

Feladat:

- Család, családtagok: die Familie, die Mutter, der Vater, die Grossmutter, der Grossvater, der Junge, das Mädchen, die Kinder
- Mikulás és karácsonyi kifejezések: der Keks, der Sack, die Nuss, die Rute, die Orange, der Wiehnachtsbaum

Versek:

- Das ist der Vater...
- Steht der Baum im Lichterschein...
- Morgen kommt der Nikolaus...

Dalok:

- Lieber guter Nikolaus...

- Oh Tannenbaum...

Január:

Feladat:

- Játékszerek: das Auto, die Puppe, der Teddy, der Roller, der Ball, der Luftballon
- Tél, téli időjárás: Es schneit, Schneeball wefen, Schneemann machen, Schlitten fahren

Vers:

- Der Schneemann...

Dalok:

- A, a, a der Winter der ist da
- Kommt wir wollen...

Februar:

Feladat:

- Öltözködés, téli ruhadarabok: die Jacke, die Mütze, die Stiefel, der Schal, die Handschuhe, die Hose

Dalok:

- Alle Masken sind schon da ...
- Liebe Schwester ...

Vers:

- Ene mene Miste ...

Március:

Feladat:

- Tavasz, tavaszi időjárás: der Frühling, der Schmetterling, die Blume, die Sonne, das Gras, der Marienkäfer. Die Sonne scheint. Der Himmel ist bedeckt. Der Wind bläst.

Dalok:

- Kuckuck, Kuckuck...
- Gib mir die Hand...

Vers:

- Has', Has' Osterhas' ...
- Osterhäschen....

Mese:

- Der Igel und der Hase

Április:

Feladat:

- A csoportszoba berendezési tárgyai: die Lampe, die Vase, die Tür, der Tisch, der Schrank, der Stuhl, hier, dort
- Számlálás 10-ig

Dalok:

- Brüderchen kommt tanz mit mir...
- Es kommt ein Bi Ba Butzemann...

Mondókák:

- Ich zähle bis 10...
- 1 2 3 4 unter dem Klavier

Május:

Feladatok:

- Az egész éves tananyag ismétlése
- Évzáróra való felkészülés

Imádságaink:

- Wo ich gehe, wo ich stehe..
- Lieber Gott ich danke
- Lieber Vater im Himmel, du hast uns ...
- In Gottes Namen ...

Keresztyén dalok:

- Gottes Liebe
- Ja Gott hat alle Kinder lieb...
- Mein Gott ist so gross
- Du hast uns deine Welt

Asztali imádság:

- Alle gute Gaben, alles was wir haben...

NAGYCSOPORTRA JELLEMZŐ NYELVI TAPASZTALATOK

Cél, hogy a gyermekek aktívan vegyenek részt a kezdeményezéseken érdeklődésük és figyelmük fenntartásával sajátítsák el az új, egyre bővülő fonetikai és nyelvtani ismereteket.

Feladat: a középső csoportban elsajátított alapokra építve bővüljön a gyermekek szókinccse, tisztán, jól artikulálva ejtsék a szavakat.

A megvalósítás módja: ugyanúgy kötetlen formában történik, mint középső csoportban. Az eltérés az anyag feldolgozásában mutatkozik meg, mivel a megismerés mélyül, több tevékenységi terület lép be.

Az óvónő módszerei a célok és feladatok megvalósítása érdekében:

- Továbbra is dominál az élményszerű témafeldolgozás, de itt már nem feltétlenül fontos a báb állandó jelenléte.
- Az új szavakat a már megismert szószerkezetekben alkalmazva a nap folyamán többször ismétljük.
- Minden kínálkozó alkalmat megragadunk – játék és egyéb tevékenységekre – a német nyelv és a helyes kiejtés gyakorlására.
- A kezdeményezéseket érdekes és változatos eszközökkel vezetjük, cselekvés végzése közben rögzítjük az ismereteket.

A tervezés: nagycsoportban már tudatosabban tervezünk, hogy a két nyelv anyaga szorosan épüljön egymásra. Ez azt jelenti, hogy a magyar nyelvű foglalkozásoknak mindig meg kell előznie a német nyelvű feldolgozást.

Nagy öröm mind a gyermekek és az óvónők számára, amikor a már megismert mondatokat alkalmazzák, vagy a feltett kérdésekre a névelővel mondják a főneveket.

ÉVES ÜTEMTERV - NAGYCSOPORT

Szeptember:

Feladat:

- Ősz, őszi időjárás: Es ist neblig. Es regnet. Es ist kühl. Der Herbst, der Baum, das Blatt
- Számlálás 20-ig.

Versek:

- Bunte, Bunte Blätter...
- Herbstlied

Dalok:

- Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da...
- Der Herbst ist gekommen...

Mese:

- Wer wohnt hinter dieser Tür?
- Das Apfelmäuschen

Játék:

- Wer ist unter der Decke?
- Gehen, gehen...

Október:

Feladat:

- Gyümölcsök, színek ismeretének bővítése: Die Melone, Die Nuss, Der Apfel, die Erdbeere, die Birne, lila, grau, braun, weiß, schwarz, rosa
- Állatnevek ismétlése, bővítése: der Fuchs, der Bär, der Löwe, das Krokodil, das Kamel

Dalok:

- Es war eine Mutter...
- Blätterfall

Kiszámoló:

- 1, 2, 3, 4, 5 strick mir ein Paar Strümpf...
- 1, 2 Papagei...

Játék:

- Katze – Maus Spiel

November:

Feladat:

- Am Tisch, az asztalnál
- Ételsevek, italnevek: die Butter, der Käse, das Brot, die Marmelade, der Kuchen, der Kaffee, die Milch, der Tee, die Cola, das Wasser

Dalok:

- Klatsch in die Hände...
- Backe, backe Kuchen...

Kiszámoló:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, meine Mutter die kocht Rüben...
- 1, 2, 3 du bist frei...

Játék:

- Richtig – falsch játék

December:

Feladatok:

- Család témakör bővítése: der Bruder, die Schwester, die Kinder, der Opa, die Oma, die Mutter, der Vater

Dalok:

- Wenn uns're Kerze brennt...
- Ihr Kinderlein kommet...

Dalos – játék:

- Pinke, Panke Puster...

Vers:

- Morgen kommt der Nikolaus...
- Nikolaus, Nikolaus Buckepack...
- Die Weihnachtszeit kommt wieder...

Mese:

- Ein Männchen sucht ein Haus...

Január:

Feladat:

- Téli öltözködés, téli sportok: Schi laufen, Schlitten fahren, Schneeball werfen, Schneemann bauen, der Mantel, die Handschuhe, die Hose, der Schal, die Mütze, die Stiefel

Dalok:

- Wir wollen eine Schneemann bauen...
- Schneeflöckchen, Weissröckchen...

Vers:

- So viel Schnee...

Mondóka:

- Kommt eine Maus...

Február:

Feladat:

- Testrészekkel való ismerkedés: das Bein, der Arm, der Kopf, der Bauch, die Hand, der Fuß
- Ellentétek: groß – klein, lang – kurz, kalt – warm, schnell – langsam, schwer – leicht, rund – eckig

Dal:

- Kopf, Arme, Beine...
- 1, 2, 3, wir tanzen heut' juchei...

Vers:

- Der Kopf ist rund, braun ist das Haar...
- Das ist der Daumen...

Mondóka:

- Ich bin Peter, du bist Paul...

Mese:

- Hänsel und Gretel...

Március:

Feladat:

- Húsvétal kapcsolatos szavak, kifejezések, tavaszi dalok: Ostern, der Osterhase, die Schnecke, der Wald, die Tulpe, Die Luft ist lauwarm. Der Wind bläst.
- A hét napjai; Montag, Dienstag...

Dalok:

- Alle Vögel sind schon da...
- Wollt ihr wissen?
- Montag, erster Tag...

Vers:

- Es saß ein Vogel im Gras...
- Wir ziehen aus das Winterkleid...

Kiszámoló:

- Drei Rosen im Garten...

Április:

Feladatok:

- Évszakok: der Frühling, der Sommer, der Herbst, der Winter
- Anyáknapi készülődés

Dal:

- Die Tiroler sind lustig...
- Liebe Mutter...
- Spät am Abend...
- Heute ist ein froher Tag...

Vers:

- Wen ich liebe...
- Komm her zu mir...
- Liebe Mutter höre mich...
- Jedes Kind hat eine Mutter...

Mese:

- Frühlingsabend

Május:

Feladatok:

- Az egész éves tananyag ismétlése
- Évzáróra való felkészülés

Imádságok:

- Lieber Herr Jesus...
- Herr Jesu Christ...

Keresztyén dalok:

- Alles, alles, alles, alles Gute...
- Lacht und singt, ...
- Ein Kind ist heut' geboren
- Alle Jahre wieder...
- Eine große Freud, verkünd' ...
- Ein kleiner Spatz...
- Wie kann man jung sein...
- Hast du heute schon Danke gesagt...

Asztali imádság:

- Wir sagen dir Gott ...

AZ ÓVODAI ÉS AZ ISKOLAI NEMZETISÉGI NYELVOKTATÁS EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE

A nemzetiségi nyelvoktatás céljainak megvalósítása korosztályokra lebontott feladatrendszer összeállítását teszi szükségessé, mely biztosítja a kívánt készségek, képességek kialakítását.

Az alapok intézményes lerakása az óvodákban és az általános iskolák alsó tagozatain történik, ezért a két intézmény közötti átmenet megkönnyítése fontos feladat.

A szülők érdeklődése és az idegen nyelv ismeretének szükségessége hívta életre a nemzetiségi oktatást az óvoda keretein belül. Mivel az otthonokban már nem beszélnek a kisebbségi nyelvet, így a gyermekek sem hallják, ezért az óvodára hárul ez a nem kis feladat, hogy „őseik” nyelvét megismerjék, megszeressék és ezzel a szeretettel az iskolában tovább fejlesszék, majd eljussanak a nyelv aktív használatához.

Az óvodai nemzetiségi nyelvi nevelés keretén belül a beszélőkedv kialakítása helyett meg kell elégednünk a gyermek passzív szókincsének fejlesztésével. A társalgási szituációban való megnyilvánulás az iskolás korra jellemző.

Nagycsoportba járó gyermekek mind aktív részt vevői a nyelvi nevelésnek, így az iskolára való felkészítés biztosított. Sajnos a beszéd szintjére nemigen jutnak el gyermekeink, de a passzív szókincsük sokat fejlődik és erre tud építeni az iskola.

A helyi általános iskolában indított német nemzetiségi osztályban az óvodaihoz hasonlóan és módszereinket követve az iskolai órákat játékos

formában szervezik. Óvodánk keretein belül heti rendszerességgel német nemzetiségi szakkört szervezünk, ezáltal lehetőséget biztosítva arra, hogy volt óvodásaink tovább bővítsék itt szerzett ismereteiket. Ezek az alkalmak az óvodai tematikához hasonló témakörök kerülnek feldolgozásra, természetesen bővített formában.

KAPCSOLATAINK

- Kapcsolatban vagyunk a Bajorországi Evangélikus Egyház oktatási intézményeivel. Így a rendszeres hospitálások alkalmával ismerkedhetünk az új német óvodapedagógiai alapelvekkel és módszerekkel. Ennek eredményeképpen több ízben is látogatást tettünk Bajor óvodákban (Bad – Tölz, Glihing, Raubling), ahol a hospitálásokon túl, lehetőség nyílt tapasztalatcserére és egymás módszereinek megismerésére.
- Intézményünk nyitott a bajor – magyar kapcsolatok ápolására – egyházi továbbképzések szervezésére és megrendezésére.
- A továbbképzések és hospitálások szervezésében összekötő kapocs volt számunkra SABINE WIEGMANN, aki a 14 magyarországi Evangélikus Egyházi Óvoda koordinátori szerepét töltötte be.
- MARGRET SCHULKE szociál – pszichológus
- SABINE HAMMERBACHER lelkész – hitoktató
- FRIEDER HARZ professzor
- ULRICH ZENKER Bajor Egyházügyi főtanácsos
- Német Kisebbségi Önkormányzat – Soltvadkert
- Kindergarten Raupennest – Raubling
- Bács – Kiskun Megyei Német Nyelven Beszélők Nemzetközi Egyesülete

BAJOR – MAGYAR KAPCSOLAT PEDAGÓGIAI EREDMÉNYE

Az immár több mint egy évtizedre visszatekintő Bajor – Magyar továbbképzés sorozat valódi célját és értelmét a két európai nemzet kultúrájának, tradíciójának megismerésében látjuk.

Pontosan tudjuk, milyen hatása volt a magyar oktatás rendszerére a németországi reformpedagógia. A Bajor – Magyar kapcsolatok elevenségét jelzi, hogy a kurzusokon résztvevők jelentős része a német nyelv megismerését tűzte ki célul. Manapság a nyelvtudás – különösen az angol és a német, nyelv ismerete – alapkövetelménynek számít. Célunk volt továbbá a nyelv művelése mellett, a kapcsolatteremtésen túl, hogy a megismerhessük a bajor óvodák pedagógiáját és megismertessük a magyar evangélikus óvodák módszertanát, nevelése koncepcióját.

Kapcsolatunk alapja a németországi Harz professzor által tartott keresztyén szeminárium sorozat, melyet a megszokott szinten tudunk elképzelni a jövőben is. A konferenciák visszatérő gyakorlata, hogy az óvodák képviselői beszámolnak az első találkozás óta megtett útról, a nehézségekről, örömekről és gondokról. Többet számunkra a többi óvodában szemben, hogy az országban elsőként megnyílt evangélikus egyházi óvodánk oktató – nevelő munkáját kezdetben két német anyanyelvű óvónő is segítette Németországból.

Az 1998-ban elkészített helyi óvodai nevelési programunkat a Bajorországban látott Maria Montessori óvoda tükrében fogalmazzuk meg, akinek nevelési koncepciója mai napig cél és feladat az intézményünknek. Maria Montessori vezérgondolatával szeretnénk gyermekeinket a különböző fejlődése szakaszokon átvezetni, s minden

egyed gyermekeknél a cselekvésbeli és gondolkodásbeli önállóságot fejleszteni.

A német és magyar óvodában nem csak ez a gondolat fontos, de külön hangsúlyt fektet mindkét intézmény a beszédfejlesztésre, a képességek fejlesztésére, a zenei és hitéletre.

Sikeres alkalmazását bajor vendégeink is megtapasztalhatták, amikor is bemutató foglalkozásokon vehettek rész nálunk Soltvadkerten. Margret Schulke, Sabine Wiegmann és Harz professzor, akik előadásaikon és személyes látogatásikon keresztül koordinátori szerepet töltek be az intézmények közötti kapcsolatok építésében. Ebben a munkában Káposzta Lajos – az óvoda lelkes esperese értékőrző és értékközvetítő szerepe jelentős, aki egységet alkotva az óvodai Team-mel erősíti a bajor és a magyar egyház összetartozását. Ebben az egységben valósulhat meg a Team munka, projektmunka, amely Németországban mintaértékű és működőképes. Mégsem érdemes párhuzamot vonni a két intézmény között, hiszen a társadalmi különbségek ezt nem teszik lehetővé.

Mindez a történelmi múltban gyökerezik, az örökségben, a lehetőségek tereiben, a társadalmi másságban rejlik.

A szekularizáció erősödése mindkét nemzetet érinti épp ezért közös fellépést sürget. Meg kell keresni azokat a közösségeket, amelyekben a keresztyén lelkiesség felekezeti különbségek nélkül gyakorolható.

Küldetés számunkra, hogy a gyermekeken keresztül megérintsük a szülőket is. Munkatársak vagyunk a nevelésben, így egymásra utaltak is vagyunk. Nálunk a szülővel való találkozás és beszélgetés színtere a szülők szemináriumai – esperes úr előadásában – mely igen látogatott.

Noha a bajor és a magyar óvodák között némi eltérés tapasztalható, azért vannak közös elgondolásaink: hasonlóak a terveink, közösek a feladataink, a céljaink. Fontos, hogy a jó kapcsolatunk ne csak a jelen,

hanem a jövő bázisa is legyen! A kapcsolatban pedig – a szakmai részen túl-, amit komolyan kell vennünk közös az, hogy keresztyén. Mi így szeretnénk a Biblia fényében elérni a híveket és a szíveket. Azaz:

„TEGYÜNK JÓT MINDENKIVEL, LEGINKÁBB PEDIG AZOKKAL, AKIK TESTVÉREINK A HITBEN.”

Szeretnénk, ha óvodáinkban a gyermekek, gyermekek maradnának. Egységes pedagógiánk fontos eleme, hogy mindenki jól érezze magát nálunk.

Jó lenne, ha intézményünk „tusculanum”, azaz békés hely, menedék lenne a gyermekek és a felnőttek számára a világ zaja elől.

DIE PÄDAGOGISCHEN ERGEBNISSEN DER BAYERISCH - UNGARISCHEN BEZIEHUNG

Die wirklichen Ziele und Sinnheit der mehr als zehn jährigen bayerisch- ungarischen Fortbildungen sehe ich in dem Kennenlernen der Traditionen und Kultur der beiden europäischen Länder.

Wir wissen genau, wie die deutsche Reform-Pädagogik auf die ungarische Ausbildung wirkte. Diese bayerisch - ungarischen Beziehungen sind noch immer lebendig und das sehen wir darin, dass an den Fortbildungen teilnehmenden Pädagoge das Kennenlernen der deutschen Sprache als Ziel vorhaben. Heutzutage sind die deutschen und englischen Sprachkenntnisse grundlegende Anforderungen. Unser Ziel war - neben Sprach-Unterricht, Beziehungsausbau - die Pädagogik der bayerischen Kindergärten kennenlernen zu können, und wir wollten auch unsere pädagogische Konzeption kennenlernen lassen.

Die Grundlagen der Beziehung sind die von Professor Harz gehaltenen Seminar-Serien, die wir auch in der Zukunft auf diesem Niveau vorstellen können. Auf den verschiedenen Konferenzen wird es von dem

Weg von der ersten Begegnung, von Schwierigkeiten, Freude und Probleme berichtet. Überschuss ist für uns den anderen Kindergärten gegenüber, das unsere pädagogische Arbeit am Anfang – in dem ersten evangelischen Kindergarten - von zwei deutschsprachigen Erzieherinnen aus Deutschland geholfen wurde.

Unsere lokale Konzeption wurde nach der Methode Maria Montessori geschrieben – die aus Bayern mitgebracht wurde. Die Benutzung der Methode ist noch heutzutage Ziel und Aufgabe unserer Einrichtung. Mit dem Leitgedanke Maria Montessori möchten wir unsere Kinder in die verschiedene Entwicklungsphasen durchführen, und zur Selbstständigkeit erziehen. In den deutschen und ungarischen Kindergärten sind nicht nur diese Methode wichtig, sondern die Einrichtungen da und hier betonen die Spracherziehung, das musikalische und christliche Leben auch.

Die erfolgreiche Verwendung dieser Methode konnten auch unsere deutsche Gäste erfahren, als sie bei uns an einer Beschäftigung teilnehmen konnten. Margret Schulke, Sabine Wiegmann und Professor Harz, die durch ihre Referate und persönliche Besuche eine koordinierende Rolle in dem Ausbau der Beziehungen erfüllt haben. Die wertbewahrende und wertvermittelnde Rolle von Lajos Káposzta – Pfarrer und Dechant unseres Kindergartens- ist auch bedeutend, der eine Einheit mit dem Team bildend den Zusammenhalt der bayerisch - ungarischen Kirche verstärkt. In dieser Einheit können sich die Team-Arbeit, die Projekt - Arbeit verwirklichen, was in Deutschland so gut funktioniert, und für uns ein Vorbild ist. Trotzdem lohnt es sich nicht, zwischen den beiden Einrichtungen parallel zu ziehen, weil der gesellschaftliche Unterschied es nicht möglich macht.

Die Verstärkung der SEKULARISATION ist in den beiden Ländern charakteristisch. Unsere Mission ist die Eltern durch die Kinder zu erreichen, mit den Eltern sind wir Kollege in der Kindererziehung,

deshalb sind wir auch auf einander angewiesen. Bei uns ist eine Möglichkeit sich mit den Eltern zu treffen, mit ihnen zu sprechen, die von dem Dechant vorgetragene Seminare der Eltern. Die sind sehr besucht bei uns.

Obleich es zwischen den bayerischen und ungarischen Kindergärten Unterschiede gibt, haben wir gleiche Ziele, Aufgaben und Pläne. Unsere gute Beziehung soll nicht nur Basis der Gegenwart, sondern auch der Zukunft sein. In der Beziehung was wir noch Ernst nehmen sollen – nach dem beruflichen Teil – dass sie christlich ist. So möchten wir im Licht der Bibel die Herzen erreichen, das heisst:

„JEDEN SOLLEN WIR GUT TUN, VOR ALLEM DENEN , DIE UNSERE BRÜDER UND SCHWESTER IM GLAUBEN SIND.“

Es wäre gut, wenn die Kinder in unseren Einrichtungen Kinder bleiben könnten.

Es wäre auch gut, wenn unsere Einrichtung TUSCULANUM, also friedlicher Platz, Obdach für Kinder und Erwachsene vor Lärm der Welt sein könnte.“

MELLÉKLET

Az óvónó által leggyakrabban használt mondatok és nyelvi kifejezések:

- Steh auf! Steht auf !
- Setz dich! Setzt euch !
- Komm zu mir! Kommt zu mir!
- Geh hinaus! Geht hinaus!
- Geh auf deinem Platz!

- Mach bitte die Tür zu!
- Geht und wascht euch die Hände!
- Deckt den Tisch!
- Räumt auf! Wir räumen auf!
- Gib mir bitte das Buch, !
- Bleibt stehen!
- Bitte. Danke.
- Gut.
- Schön.
- Machen wir einen Kreis!
- Guten Appetit!
- Iss! Esst!
- Begrüsst die Gäste!
- Trink! Trink!
- Was machst du? Was macht ihr?
- Sag! Sagt!
- Geh langsam (schnell paarweise)!
- Nimm... mit! Nehmt... mit!
- Jetzt gehen wir spielen turnen).
- Hol deinen Stuhl! Holt eure Stühle!
- Heb auf! Hebt auf!
- Fang an! Fangt an!
- Halt! Genug!
- Vorsicht!
- Hör zu!
- Passt auf!
- Lauf! Lauft!
- Sing! Singt!

- Wasch dir die Hände! Wascht euch die Hände!
- Putz dir die Zähne! Putzt euch die Zähne!
- Zieh dich an! Zieht euch an!
- Zieh deinen Pullover an!
- Zieh dich aus! Zieht euch aus!
- Kommt frühstücken!
- Was trinken wir?
- Was essen wir zu Mittag!
- Pass auf das Wasser rinnt aus!
- Kinder, kommt spielen!
- Wir gehen auf den Hof!
- Stellt euch in die Reihe!
- Gehen wir rutschen, schaukeln, klettern!
- Womit möchtet ihr heute spielen?
- Streitet euch nicht!
- Setzt euch auf den Boden!
- Stellt euch vor, es wäre Frühling usw.!
- Welche sind deine Lieblingsfarben?
- Lernen wir das Lied!

Versek, mondókák, kizámolok kis- és középső csoportban:

Auf dem Berg,
wohnt ein Zwerg
Wippe, wippe, wap
Und du bist ab.

Sieben Kinder warten vor
dem Kindergarten
Wer holt sie rein?
Du sollst es sein!

Blau ist die Pflaume
Gelb ist die Zitrone
Rot ist die Kirsche
Grün ist die Birne.

Teddy, Teddy dreh dich um!
Teddy, Teddy mach dich
krumm!
Teddy, Teddy heb das Bein,
Teddy, Teddy das ist fein.

Das ist der Vater mit dem
Hut,
Das ist die Mutter lieb und
gut.
Das sind die Kinder eins,
zwei, drei,
Gehen alle in einer Reih'.

Ene mene Miste
Es rappelt in der Kiste.
Ene mene Maus
Und du bist aus!

Has', Has', Osterhas'
Komm in unsren Garten!
Viele Eier, bunte Eier
Lasst uns nicht mehr warten!

Osterhäschen, Osterhas'
Komm mal her, ich sag dir
was.

Ich zähle bis zehn
Die Mühle bleibt stehn!
Ich zähle bis hundert, die
Mühle geht runter.
Ics zähle bis tausend,
Die Mühle geht sausend.

1, 2, 3, 4, unter dem Klavier,
Sitzt eine Maus und du bist
aus!

Morgen kommt der
Nikolaus,
Kinder stellt die Schuhe
raus.
Nicht zu gross und nicht zu
klein,
Aber putzt sie vorher fein.

Laufe nicht an mich vorbei,
Schenk mir doch ein buntes Ei!

Imádságok:

Wo ich gehe, wo ich stehe
Bist du lieber Gott bei mir.
Wenn ich dich auch niemals sehe,
Weiss ich denn noch du bist hier. Amen

Lieber Gott, ich danke für die gute Nacht. Ich habe gut geschlafen Du hast mich behütet. Bitte segne diesen neuen Tag! Amen

Lieber Vater im Himmel, Du hast uns deinen Sohn geschickt. Wir sind froh und dankbar. Amen

In Gottes Namen steh' ich auf Herr Jesus leite meinen Lauf. Begleite mich mit deinem Segen behüte mich auf allen Wegen. Amen

Asztali imádság:

Alle guten Gaben, alles was wir haben, kommt oh Gott von dir, wir danken Dir dafür. Amen

Dalok, körjátékok középső csoportban:

RINGEL, RINGEL, REIHE
Ringel, Ringel, Reihe wir tanzen rund herum.
Wer den Namen (Perta) trägt, der dreht sich einmal um.

GUTEN TAG, GUTEN TAG
Guten Tag, Guten Tag sagen alle Kinder, grosse Kinder, kleine Kinder,
Dicke Kinder, dünne Kinder .
Guten Tag, Guten Tag sagen alle Kinder.

BRUDER JAKOB
Bruder Jakob, Bruder Jakob schläfst du noch, schläfst du noch?

Hörst du nicht die Glocken, hörst du nicht die Glocken?
Ding, dang, dong, ding, dang, dong.

ICH HABE EINE BANANE

Ich habe eine Banane und die Banane ist gelb
Sie ist oben gelb, sie ist unten gelb, sie ist oben, unten gelb, gelb, gelb.
Ich habe eine Banane und die Banane ist gelb.

GRÜN JA GRÜN

Grün ja grün sind alle meine Kleider. Grün ja grün ist alles was ich hab'
Darum lieb ich alles was so grün ist, weil mein Schatz ein Jäger ist.

Rot ja rot sind alle meine Kleider. Rot ja rot sind alles was ich hab'.
Darum lieb ich alles was so rot ist, weil mein Schatz ein
Feuerwehrmann ist.

HÄSLEIN IN DER GRUBE

Häslein in der Grube saß und schlief, saß und schlief.
Armes Häslein bist du krank, dass du nicht mehr hüpfen kannst?
Häslein hüpf, Häslein hüpf, Häslein hüpf.

ALLE MEINE ENTCHEN

Alle meine Entchen schwimmen auf dem See, schwimmen auf dem See.
Köpfchen in das Wasser, Schwänzchen in die Höch'.

LIEBER GUTER NIKOLAUS

Lieber guter Nikolaus, komm doch auch in unser Haus.
Meine Schuhe stell ich raus, für den guten Nikolaus.
Lieber guter Nikolaus, komm doch auch in unser Haus.

OH TANNENBAUM

Oh Tannenbaum, oh Tannenbaum, wie grün sind deine Blätter.
Du grünst nicht nur zur Sommerzeit, nein auch im Winter, wenn es
schneit.
Oh Tannenbaum, oh Tannenbaum, wie grün sind seine Blätter.

A, A, A, DER WINTER DER IST DA

A, a, a, der Winter der ist da. Herbst und Sommer sind vergangen,
Winter der hat angefangen. A, a, a, der Winter der ist da.

E, E, E, er bringt uns Eis und Schnee
Blumen blühn am Fensterscheiben
Sind sonst nirgends aufzutreiben

E, E, E, er bringt uns Eis und Schnee

KOMMT WIR WOLLEN

Kommt wir wollen Schlitten fahren, Schlitten fahren, Schlitten fahren.
Kommt wir wollen Schlitten fahren, rutsch, rutsch, rutsch, rutsch,
rutsch.

Kommt wir wollen Schneemann bauen, Schneemann bauen, Schneemann
bauen.

Kommt wir wollen Schneemann bauen, ha, ha, ha, ha, ha.

Kommt wir wollen Schneeball werfen, Schneeball werfen, Schneeball
werfen.

Kommt wir wollen Schneeball werfen, bumm, bumm, bumm, bumm,
bumm.

KUCKUCK, KUCKUCK

Kuckuck, Kuckuck ruft aus dem Wald. Lasset uns singen, tanzen und
springen, Frühling, Frühling wird es nun bald.

GIB MIR DIE HAND

Gib mir die Hand und schau mich an und fang mit mir zu drehen an.
Hei, hei tanz mit mir, beide Hände reich ich dir.
Hei, hei tanz mit mir, beide Hände reich ich dir.

BRÜDERCHEN KOMM TANZ MIT MIR

Brüderchen komm tanz mit mir, beide Hände reich ich dir.
Einmal hin, einmal her, rund herum das ist nicht schwer.

Mit den Köpfen nick, nick, nick, mit den Fingern tick, tick, tick
Einmal hin, einmal her, rundherum das ist nicht schwer.

Mit den Füßen trap, trap, trap, mit den Händen klap, klap, klap.
Einmal hier, einmal her, rundherum das ist nicht schwer.

ES TANZT EIN BI BA BUTZEMANN

Es tanzt ein Bi Ba Butzemann in unsrem Haus herum.
Er rüttelt sich, er schüttelt sich, er wirft ein Säcklein hinter sich.
Es tanzt ein Bi Ba Butzemann in unsrem Haus herum. Fidibumm.

Keresztyén dalok:

GOTTES LIEBE

Gottes Liebe ist so wunderbar, Gottes Liebe ist so wunderbar, Gottes Liebe ist so wunderbar, so wunderbar gross.

So hoch was kann höher sein, so tief was kann tiefer sein, so breit was kann breiter sein, so wunderbar gross.

JA GOTT HAT ALLE KINDER LIEB

Ja Gott hat alle Kinder lieb, jedes Kind in jedem Land.

Er kennt alle unsere Namen, alle unsere Namen, hält uns alle, alle in der Hand.

MEIN GOTT IST SO GROSS

Mein Gott ist so gross, so stark und so mächtig, unmöglich ist nichts meinem Gott.

Die Berge sind sein, die Flüsse sind sein, die Blumen hat all' er gemacht.

Mein gott ist so gross, so stark und so mächtig, unmöglich ist nichts meinem Gott.

DU HAST UNS DEINE WELT GESCHENKT

Du hast uns deine Welt geschenkt den Himmel, die Erde.
Du hast uns deine Welt geschenkt, Herr wir danken Dir.

Du hast uns deine Welt geschenkt, die Sonne, die Sterne.
Du hast uns deine Welt geschenkt, Herr wir danken Dir.

Du hast uns deine welt geschenkt, die Blumen, die Bäume.
Du hast uns deine Welt geschenkt, Herr wir danken Dir.

Mondókák, kiszámolók, versek nagy csoportban:

1.

Bunte, bunte Blätter, jetzt kommt kaltes Wetter.
Auf dem Baum in unserem Garten,
Viele rote Apfel warten.

2. Herbstlied

Der ist gekommen, mit seinem bunten Kleid,
Hält Eicheln, und Kastanien zum Basteln er bereit.

3. Eins, zwei, drei, vier, fünf,
Strick mir ein paar Strümpf!
Nicht zu gross und nicht zu klein,
Morgen soll die Hochzeit sein.

4.

Ein, zwei, Papagei,
Drei, vier, Offizier,
Fünf, sechs, alte Hex',
Sieben, acht, gute Nacht,
Neun, zehn, schlafen geh'n.

5.

Ein, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben,
Meine Mutter die kocht Rüben.
Deine Mutter die kocht Speck
Eins, zwei, drei und du bist weg.

6.
Eins, zwei, drei, du bist frei.
Vier, fünf, sechs, du bist nex.
Sieben, acht, neun, du musst sein,
Eins, zwei, drei, vier Finkenstein,
Wer nicht will, der muss es sein.

7.
Morgen kommt der Nikolaus,
Kinder stellt die Schuhe raus.
Nicht zu gross und nicht zu klein,
Aber putzt sie vorher fein.

8.
Nikolaus, Nikolaus, Buckepack
Schenk uns 'was aus deinem Sack.
Hast du schöne Sachen, die uns
Freude machen.

9.
Die Weihnachtszeit kommt wieder,
Mit ihrem hellen Schein.
Wir singen frohe Lieder,
Und bald fängt's an zu schein.

10.
Du liebe Zeit! Es schneit, es schneit!
Die Flocken fliegen und bleiben liegen.
Ach, bitte sehr, noch mehr, noch mehr.

11.
Kommt eine Maus, die baut ein Haus.
Kommt ein Mückchen, baut ein Brückchen.
Kommt ein Floh, der macht –sieh! sah! so!

12. Vers
Der Kopf ist rund, braun ist das Haar,
So schön braun ist das Augenpaar.

13.
Das ist der Daumen, der scüttelt die Pflaumen.
Der hebt sie auf, der trägt sie nach Haus
Und der kleinste ißt sie alle auf.

14.
Ich bin Peter, du bist Paul,
Ich bin fleißig, du bist faul.
Eins, zwei, drei, du bist frei.

15.
Es saß ein Vogel im Gras,
Es regnete und er ward naß.
Da kam der liebe Sonnenschein,
Und trocknete das Vögelein.

16.
Drei Rosen im Garten,
Drei Tannen im Wald,
Im Sommer ist es warm,
Im Winter ist es kalt.

17.
Wir ziehen aus das Winterkleid,
Der Bauer pflügt die Erde,
Er sät das Korn hinein,
Damit bald Brot gebacken werde.

18.
Liebe Mutter höre mich, diese Blumen sind für dich.
Du mußt heute glücklich sein,
Bist mein liebes Mütterlein.

19.
In Gottes Namen steh' ich auf.
Herr Jesus leite meinen Lauf,
Begleite mich mit deinem Segen,
Behüte mich auf allen Wegen!
Amen.

20.
Gott, vorüber ist die Nacht,
Gesund und froh bin ich erwacht.
Beschütz mich auch an diesem Tag,
Das mich kein Unfall treffen mag.
Amen.

21.

Wir sagen dir Gott für Speis und Trank,
Für alles Gute, Lob und Dank.

Dalok, körjátékok nagycsoportban:

1.

Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da,
Er bringt uns Wind, heihussassa!
Schüttelt ab die Blätter,
Bringt uns Regenwetter.
Heihussassa, der Herbst ist da.

2.

Der Herbst ist gekommen mit seinem bunten Kleid.
Hält Eichel und Kastanien zum Basteln er bereit.

3.

Es war eine Mutter, die hatte vier Kinder.
Den Frühling, den Sommer, den Herbst und den Winter.

Der Frühling bringt Blumen, der Sommer den Klee,
Der Herbst der bringt Trauben, der Winter den Schnee.

4.

Langsam fällt jetzt Blatt für Blatt,
Von den bunten Bäumen ab,
Jeder Weg ist dich besät,
Und es raschelt , wenn man geht.

5.

Klatsch in die Hände, klatsch, klatsch, klatsch,
Klatsch in die Hände, ein, zwei, drei.
Stampf mit den Füßen, trapp, trapp, trapp,
Stampf mit den Füßen, ein, zwei, drei.

6.

Backe, backe Kuchen,
Der Bäcker hat gerufen.
Wer will gute Kuchen backen,
Der muss haben sieben Sachen.
Eier und Schmalz, Zucker und Salz,
Milch und Mehl, Safran macht den Kuchen gebl.
Schieb, schieb in Ofen h'nein.

7.

Wenn uns're Kerze brennt,
Dann feiern wir Advent,
Es sagt das Licht mit seinem Schein,
Gott wird stets bei uns sein,
Wir feiern den Advent.

8.

Ihr Kinderlein kommet,
Oh kommet doch all,
Zur Krippe her kommet in Betlehem's Stall.
Und seht was in dieser hochheiliger Nacht,
Der Vater im Himmel für Freude uns macht.

9.

Wir wollen einen Schneemann bauen,
Dick und kugelrund er bekommt 'ne
Möhrennase und auch einen Mund.

10.

Schneeflöckchen, Weißbröckchen,
Wann kommst du geschneit?
Du kommst aus den Wolken,
Dein Weg ist so weit.

11.

Kopf, Arme, Beine, Hände und Bauch,
Augen, Ohren, Nase und der Mund,
Kopf, Arme, Beine, Hände und Bauch.

12.

Alle Vögel sind schon da,
Alle Vögel, alle.
Welch' ein singen musizieren,
Pfeifen, zwitschern, trilliern,
Frühling will nun einmaschieren,
Kommt mit Sang und Schalle.

13.

Wollt ihr wissen, wollt ihr wissen,
Wie die kleinen Mädchen machen,
Püppchen wiegen, Püppchen wiegen,
Alle dreht sich herum.

14.

Montag, erster Tag, Dienstag, zweiter Tag,
Mittwoch, dritter Tag, Donnerstag ist der vierte.
Freitag fünfter Tag, Samstag, sechster Tag,
Sonntag, siebter Tag, sieben Tag ist eine Woche.

15.

Die Tiroller sind lustig, die Tiroller sind froh,
Sie tanzen ein Tänzchen, und machen dann so:
„Rudi, rudi rallalla, rallalla, rallalla,
Rudi, rudi rallalla, rallalla, la.

16.

Liebe Mutter, liebe Mutter,
Wir bringen dir heut',
Ein Lied und ein Blümchen,
Ein Herz voller Freud.

Liebe Sonne, liebe Sonne,
Schein hell und schein klar,
Und schenke der Mutter
Ein fröhliches Jahr.

17.

Spät am Abend, früh am Morgen,
Schafft das liebe Mütterlein,
Für die Kinder muß es sorgen,
Immer muß es fleißig sein.
Liebes, gutes Mütterlein, lieb hat dich dein Kindelein!

Für so viele Müh und Plage mußst du immer dankbar sein,
Und von Herzen alle Tage folgen deinem Mütterlein.
Liebes, gutes Mütterlein, lieb hat dich dein Kindelein.

18.

Heute ist ein froher Tag, heute ist ja Muttertag.
Blumen blühen, Vöglein singen, Kinder jubeln, tanzen, springen,
Alle wollen groß und klein heut' bei ihrer Mutter sein.

Keresztény dalok:

1. Alles, alles, alles, alles Gute
Kommt Herr Jesus von dir.
Alles, alles, alles, alles Gute
Wir danken dir dafür.
Mit den Beinen kann ich springen,
mit den Händen kann ich klatschen,
mit dem Mund den Lieder singen,
denn das alles kommt von dir.
A,A,A,A

Fefr.

Mit den Ohren kann ich wackeln,
mit den Fingern kann ich schnipsen,
mit dem Leben dich nur ehren,
denn das alles kommt von dir.
A,A,A,A

Fefr.

2.
Lacht und singt, singt und lacht,
Singt und lacht mit mir.
Gott ist mitten unter uns, darum sind wir hier,
Gott ist mitten unter uns, darum sind wir hier.

Stampft und klatscht, klatscht und stampft,
Klatscht und stampft mit mir.
Gott ist mitten unter uns...

Spielt und tanzt, tanzt und spielt,
Tanz und spielt mir,
Gott ist mitten unter uns...

3.
Alle Jahre wieder kommt das Christuskind,
Auf die Erde nieder, wo wir Menschen sind.
Kehrt mit Seinem Segen, ein in jedes Haus,
Geht auf allen Wegen, mit uns ein und aus.

4.
Eine große Freud verkünd' ich euch,
Dummdei, dummdei, dummdeida.
Viel Gnade von dem Himmelreich,
Dummdei, dummdei, dummdeida.

Kommt mit mir, eilt mit mir, kommt mit mir nach Betlehem,
Kommt mit mir, eilt mit mir, kommt mit mir nach Betlehem.

5.
Ein kleiner Spatz zur Erde fällt
Und Gott entgeht das nicht,
Wenn er die Vögelein so liebt,
Weiß ich er liebt auch mich.

Er liebt auch mich, Er liebt auch mich,
Ich weiß' er liebt auch mich,
Wenn er die Vögelein so liebt,
Weiß' ich er liebt auch mich.

6.
Wie kann man jung sein und den Weg
Unsträflich geh'n, wie kann man jung sein
Und dem Herrn gefallen, wenn man sich hält
An Gottes Wort 4X

7.
Hast du heute schon Danke gesagt
Für so viel schöne Sachen,
Hast du heute schon Danke gesagt,
Gott will dir Freude machen.

Zum Wohnen ein Haus, zum Schlafen ein Bett,
zum Spielen die Freunde sind so nett.
Ja, hast du heute schon Danke gesagt,
Für so viel schöne Sachen,
Hast du heute schon Danke gesagt,
Gott will dir Freude machen.

Das Brot auf dem Tisch, die Milch in der Kuh,
Und Kleider die haben dir genug.
Ja, hast du heute schon Danke gesagt
Für so viel schöne Sachen,
Hast du heute schon Danke gesagt
Gott will dir Freude machen.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Nagy Jenőné; Nevetni, felfedezni csodálni – Budapest 2002.

Urbánné Vass Ágnes; Német nyelvkönyv óvodapedagógusoknak – 1992

Pappné Windt Zsuzsanna; Der Sandmann – 1997

Rosa Mammel; Rahmenplan für Deutsch an Nationalitätenkindergarten
– 1996

Dr. Farkas Józsefné; Unsere Feste – 1999

Reinhild Heuer; Mit Spiel und Spaß durh's Jahr

Horst Irrgang; Schneeflöckchen Weißröckchen - 1976

TARTALOMJEGYZÉK:

Amit az idegen nyelv oktatásáról tudni kell.....	1
Óvodatörténet.....	4
Nevelési koncepciónk.....	5
Hagyományörzés, kisebbségi kultúra átörökítése.....	7
Ünnepeink.....	8
A kis- és középső csoportra jellemző nyelvi tapasztalatok.....	12
Éves ütemterv – Kis- és középső csoport.....	14
Nagycsoportra jellemző nyelvi tapasztalatok.....	19
Éves ütemterv – nagycsoport.....	20
Az óvodai és iskolai nyelvoktatás egymásra épülése.....	27
Kapcsolataink	28
Bajor – magyar kapcsolat pedagógiai eredménye.....	29
Die pädagogischen Ergebnissen der bayerisch – ungarischen Beziehung.....	31
MELLÉKLET	33
Az óvónő által leggyakrabban használt mondatok és nyelvi kifejezések.....	33
Versek, mondókák, kiszámolók kis- és középső csoportban.....	35
Dalok, körjátékok kis- és középső csoportban	37
Keresztyén dalok	39
Mondókák, kiszámolók, versek nagycsoportban.....	40
Dalok, körjátékok nagycsoportban.....	43
Keresztyén dalok.....	46
Felhasznált irodalom.....	49
Záradékok	

